

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

M Ű S O R F Ű Z E T

1987 november—december hó

ELŐADÁSOK, RENDEZVÉNYEK, HATÁRIDŐK

0.
November 17. /8p./
kedd Stibrányi Gusztáv
A Csehszlovákiában gyártott kötelek három éves barlangi használat során történt tesztelési eredményeinek ismertetése
- November 23. /8p./ Dr. Ringer Árpád
A magyarországi felső pleisztocén barlangi üledékek kronológiai rendszere
- November 30. /8p./ Dr. Végh Zsolt
CO₂ mérése a Baradlában
Dr. Gyuricza György
Az Aggteleki-karszt neogén üledékei
- December 14. /8p./ Gádoros Miklós
A barlangi klíma fizikai rendszere
A barlangi külszíni és lakásklíma összehasonlítása
- December 7. Tihanyi Péter
Hungaria '87 II.

9.

November 22. /hétfő/

17.00 óra Stibrányi Gusztáv

A Csehszlovákiában gyártott kötelek három éves
barlangi használat során történt tesztelési ered-
ményeinek ismertetése

Az előadás helye:

Budapest, VI.,
Anker köz 1.
főemelet ~~H.~~ 14.

November 23. /hétfő/

17.00 óra Dr. Ringer Árpád

A magyarországi felső pleisztocén barlangi üledékek
kronológiai rendszere

Az előadás helye:

Budapest, VI.,
Anker köz 1.
főemelet 14.

November 30. /hétfő/

17.00 óra Dr. Végh Zsolt

CO₂ mérése a Baradlában

Dr. Gyuricza György

Az Aggteleki-karszt neogén üledékei

Az előadások helye:

Budapest, VI.,
Anker köz 1.
félémelet 27.

December 14. /hétfő/

17.00 óra Gádoros Miklós

A barlangi klíma fizikai rendszere

A barlangi külszíni és lakásklíma összehasonlítása

/a Bad Bleiberg-i konferencián elhangzott előadások/

Az előadások helye:

Budapest, VI.,
Anker köz 1.
félémelet 14.

CHOLNOKY JENŐ KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT

A Társulat keretében folyó munka dokumentálásának fellelítése, a dokumentáció színvonalának emelése érdekében az OKTH és az MKBT elnöksége a Cholnoky Jenő karszt- és barlangkutatói pályázatot az 1987-es évre az előző évekhez hasonlóan

- egyéni és
- csoport kategóriában írja ki.

● pályázat díjazására az OKTH 40.000 Ft-ot biztosít.

Egyéni kategóriában egyaránt pályázhatnak a Társulat egyéni és csoportokban tevékenykedő tagjai. Az egyéni pályázóknak előzetes munkatervet nem kell beadni.

Egyéni kategóriában pályázni lehet: karszt- és barlangkutatói kapcsolattal

- tárgyévben megjelent publikációval /hazai vagy külföldi kiadásban/,
- tárgyévben elhangzott előadás teljes anyagával /az előadás helyének, időpontjának és a rendezvény programjának csatolásával/,
- tárgyévben kidolgozott és benyújtott TDK dolgozattal vagy középiskolai szakmai tanulmányi versenyre készült dolgozattal,
- saját kutatási eredményeket összefoglaló, még nem publikált tanulmánnyal,
- egyéni bibliográfiai tevékenységgel /szakbibliográfia, időszaki bibliográfiai feldolgozás/.

A pályázat díjai:

● egy I. díj	4.000 Ft és oklevél
egy II. díj	3.000 Ft és oklevél
egy III. díj	2.000 Ft és oklevél

Ifjúsági díj /20. életévüket be nem töltött pályázók részére/:

egy db	1.000 Ft és oklevél
--------	---------------------

Csoport kategóriában a pályázaton kizárólag a Társulat keretében működő csoportok, ill. kutató kollektívák /nem megbízásos munkát végző ad hoc bizottságok, előzetes munkatervet benyújtó legalább 3 egyéni kutatóból álló kollektívák/ vehetnek részt, éves jelentésükkel, ill. zárójelentésükkel.

A jelentések nem tartalmazhatják az előző években leadott részek ismétlését, lezárult kutatás összefoglalása kivételével, akkor is csak röviden, nem szószerinti ismétlésként.

Nem értékelhető a megbízásos munkák keretében végzett tevékenység.

Az előző évek tapasztalatai alapján a pályázatok felépítésének és értékelésének szempontjai módosulnak a korábbiakhoz képest. A módosított kiírást a csoportvezetők november folyamán postán megkapják, egyéb érdeklődők a Társulat Titkárságán megtekinthetik. A módosítás a pályázat tematikáját alapvetően nem fogja érinteni, azaz minden eddigi téma értékelésre kerül az új kiírás szerint is.

x x x

A pályázatok 3 példányban küldendők be a Társulat Titkárságára, melyből 2 példányt a Társulat, 1 példányt az OKTH kap. /A 3 példányból 2 azonos kivitelű, fotókkal illusztrált legyen, 1 példány fotók és díszes kötés nélküli szerkesztési példány./ Felhívjuk a kutatócsoportok figyelmét, hogy a fenti példányszám nem tartalmazza a területileg illetékes OKTH Felügyelőség számára leadandó jelentést!

A pályázatok beadási határideje: 1988. február 15. /hétfő/

A pályázatok a fenti napon 17 óráig a Társulat Titkárságán /Bp. VI., Anker köz 1./ adhatók le, vagy 15-én 24 óráig /15.-i postabélyegző/ postán küldhetők el.

A Bíráló Bizottság a pályázat beadási határidejét követően regisztrálja a beérkezett pályázatokat, megállapítja, hogy melyek azok, amelyek a pályázat kiírásának megfelelően elbírálásra kerülnek. A pályázaton nem kerülnek értékelésre azok a jelentések, amelyek csak formális jelentéskötelezettségüknek tesznek eleget, illetve azok, amelyeknek benyújtói külön kérik, hogy jelentésük a pályázaton ne vegyen részt.

Elhívjuk a pályázók figyelmét, hogy a pályázaton nem vesznek részt azok a jelentések sem, amelyek nem a kiírt határidőre, vagy nem az előírt példányszámban érkeztek be.

Kérjük törekedjenek a tömör, lényegre törő fogalmazásra, az elbeszélő, nem informatív közlések mellőzendők.

Titkárság

LUKÁCS LÁSZLÓ KUPA Barlangverseny

1987. okt. 2-4.

1987. október 2-4. között a Honvéd Aurora SE rendezésében került sor a Mátyás-hegyi-barlangban a Lukács László Kupa barlangversenyre.

A fennakadásmentesen szervezett és érdekes feladatokat tartalmazó versenyen 20 csapat indult, közülük 2 csapat Szlovákiából érkezett. A nagy érdeklődés - amellyel, hogy most is előfordultak felszerelésbeli, technikai hiányosságok - színvonalas vetélkedéssel párosult és hozzájárult a biztonságos barlangjárás nélkülözhetetlen ismereteinek további terjesztéséhez.

A győztes csapat - a BEAC - úgy nyilatkozott, hogy az 1988. évi versenyt az Alsó-hegyen rendezik.

Eredmények:

1. BEAC I.	- 133 pont
Bajna Bálint, Király Gábor, Németh Tamás	
2. Skupina "Jána Majku" I.	
/Csehszlovákia/	- 149 pont
Fecsu Ladislav, Petrik Árpád, Slivka Gabriel	
3. Diogenesz I.	- 151 pont
Kiss Péter, Vida István, Vida Zoltán	
4. BEAC IV.	- 152 pont
5. Skupina "Jana Majku" II.	- 173 "
6. Hágó	- 175 "
7. Mirus	- 209 "
8. Papp Ferenc	- 219 "
9. BEAC III.	- 225 "
10. Kinizsi I.	- 239 "
11. Megalodus	- 241 "
12. BEAC II.	- 245 "
13. Kinizsi II.	- 259 "
14. Diogenesz II.	- 271 "

5. Acheron	- 273 pont
16. Vakond I.	- 279 "
7. Marcel Loubens	- 297 "
18. Kinizsi III.	- 303 "
19. Eger	- 319 "
20. Vakond II.	- 351 "

gyéni technikai verseny

1. Király Gábor /BEAC/
2. Bordács Péter /Hágó/
3. Bajna Bálint /BEAC/

Budavári József - Gyovai László - Taródi Péter

x x x

A Lukács László Kupán a Mátyás-hegyi-barlangban elvesztettem
2 db biztonsági csavaros körte alakú rózsaszínű King-Bonaiti
karabinert kantárral. Kérem a becsületes megtalálót, hogy az
elvesztett felszerelésemet a Társulat Titkárságán adja le. Saj-
nos kiskeresetű diák vagyok.

Előre is köszönöm.

Révész Sándor

H Í R E K

Orfú község területén, a Mészégető-forrásokhoz tartozó barlang-rendszert sikerült feltárni 1986. október 16-án Berta Jenőnének és Zalán Bélának.

A barlangba egy már régóta ismert rövid árvízi forrásjárat szifonján keresztül jutunk be. A feltárt járatok becsült hossza 200-230 m. A jelenlegi végpontot egy újabb szifon alkotja. A barlang anizuszi mészkőben és dolomitban alakult ki, változatos oldási formákkal, de kevés képződménnyel. Az eddig megismert szakaszokat több szifon és három vízesés teszi érdekesebbé.

A barlang kutatása tovább folyik.

Zalán Béla

A Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport a Pál-völgyi-barlangban, a júniusban felfedezett új rész DK-i végpontján végzett bontással augusztus 21-én további járatokat tárt fel. E szakasz két tágas, párhuzamos, ÉK-DNY irányú főfolyosóból és kisebb oldaljáratokból áll. Képződményei közül kiemelkedik két nagy cseppkőzászló és a számos, hófehér kristálykiválással borított kicsepegéses medence. A járatok vázlatosan felmért hossza 280 m-nek bizonyult, ehhez adódik még a szeptember 6-án, a K-i végponton feltárt omladékzóna becsült 40-50 m-e.

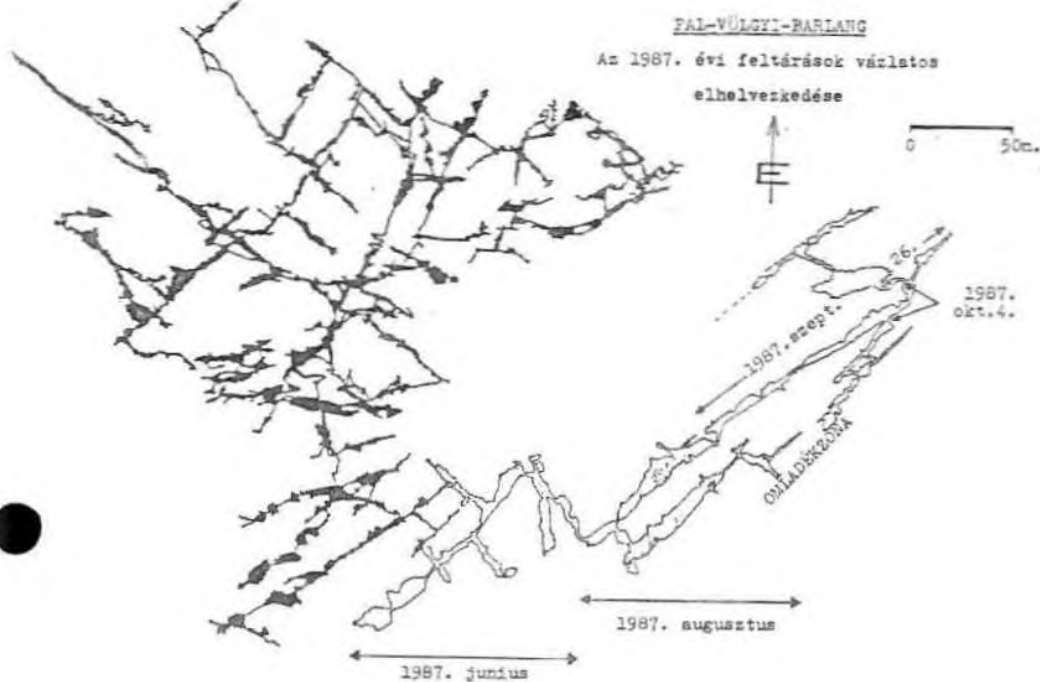
Szeptember 27-én újabb jelentős feltárás történt: az augusztusi első főfolyosót lezáró omladékban sikerült megtalálni az átvezető utat, s ezzel a folyosó további 190 m-es hosszúságban vált ismertté. Az újabb folyosószakasz első része álló- és függőcseppkövekkel, heliktitekkel díszített, középső részét karfiolszerű hévizes kiválások borítják. ÉK-i vége jellegében a Mátyás-hegyi-barlang Természetbarát-szakaszához hasonló, ennek becsült hossza 40-50 m.

Október 4-én e szakasz ismételt bejárása során két ponton is sikerült továbbjutni. A folyosó DK-i oldalából nyíló kis járat két

párhuzamos hasadékhöz vezetett, ezek egyike 23 m mélységű. A folyosó főirányát megtörő termecske omladékán keresztül pedig Ny felé áttörve, tágas, magas terem tárult fel, melyből újabb párhuzamos folyosós szakasz ágazik el. E legújabb járatok vázlatosan felmért hossza 295 m, a bejárt, de fel nem mért rész további 30 m-re becsülhető.

A fenti új feltárásokkal együtt a Pál-völgyi-barlang ismert hossza jelenleg 5.750 méter.

Takácsné Bolner Katalin

Az Acheron Barlangkutató Szakosztály ez évi nyári kutatótáborát Bakonybél térségében a Som-hegyi fennsíkon rendezte augusztus 8-22. között, átlag 16-18 fő részvételével.

A területen eddig ismert 107 víznyelő, ill. karsztos berogyás közül hat objektumban végeztünk bontási munkát, amelyek közül legjelentősebbek az alábbiak.

10. sz. víznyelő: A bontás során 14 m mély, 20 m hosszú, korróziós kőrtőkkel tagolt barlangba sikerült bejutni, amelynek végpontja egy dolomitpad megjelenése miatt szálkőben beszűkül.

35. sz. víznyelő: 10 m mélységben levő végpontján eróziós és korróziós nyomokat mutató szálkő akna bontakozott ki. A továbbjutás útját elzáró omladéktömbök szétvézése után a bedobott kövek hangjából ítélve jelentős folytatás remélhető.

85. sz. víznyelő: A mellékberogyásban mélyített nagyrészt szálkőfalak által határolt kutatóaknáknak 3 m mélységben ért el szabad üregeket, amelyeken át 8,5 m -ig jutottunk le. A további bontásra érdemes, üregesedést mutató végponton becsatlakozik a fő nyelőpontról induló járat is.

A feltáró munkák mellett folytattuk a terület barlangjainak és egyéb karsztjelenségeinek kataszterjellegű feldolgozását is.

Kárpát József

Szabó Gyula az Erzsébet SC Barlangkutató Csoport vezetője aug. 25-szept. 15-ig Svájc, Franciaország, Glaszország és Ausztria gleccsbarlangjait tanulmányozta, valamint feljutott a Mont Blanc-ra is.

A több száz méter vastag jégben kialakult víznyelőkről, zombolyokról és patakos barlangokról számos fotó és feljegyzés is készült.

A túra tapasztalatairól érdeklődő csoportoknak szívesen tart előadást. /Címe: 1188 Bp. Címer u. 99/b/

Brusznyczky Zoltán

Elnökségi ülés határozatai

Elnökségi ülés: 1987. szeptember 15.

E-20/87 Jóváhagyólag tudomásul vette az Alapszabálmódosító Bizottság beszámolóját és felkérte dr. Szathmáry Sándort, hogy terjessze azt a Választmány elé. Továbbá kérte az Alapszabálmódosító Bizottságot, hogy az 1988-as küldöttközgyűlés elé egyrészt a Titkársággal, másrészt az inaktív tisztségviselők visszahívásával kapcsolatos módosítást is terjesszen be.

E-21/87 A nem idegenforgalmi barlangok barlangkutató csoportok által történő üzemeltetésével kapcsolatban megbízta Hazslinszky Tamás társelnököt, hogy dr. Szilágyi Péterrel vizsgálják meg a kérdést és annak megoldását.

E-22/87 Dr. Lénárt László javaslata alapján az Elnökség javasolja a X. Szeleológiai Kongresszus szervező bizottságának, hogy a kongresszuson szeleofilatéliai megmozdulások legyenek. A tevékenység pénzügyeit - kivéve a bélyegzőt, alkalmi postát és a kiállítás költségeit - dr. Lénárt László gazdálkodja ki.

Az Elnökség az UIS-nek továbbítja a dr. Lénárt Lászlótól származó javaslatot a Szeleofilatéliai Szakbizottság megalkotására. A részletekkel kapcsolatos személyes tárgyalásra a főtitkárt felhatalmazta.

Az Elnökség egyetért a TDK konferencia UIS hatáskörbe utalásával.

Az Elnökség elfogadta Adamkó Péter jelentkezését arra, hogy az emléklap, postai levelezőlap, díszboríték üzletet dr. Lénárt Lászlóval megegyezve saját hasznára és kockázatára bonyolítja.

E-23/87 Az Elnökség úgy határozott, hogy létre kell hozni a kongresszus reklámbizottságát; a reklám címén pénzt hozókat jutalék illeti meg, melynek feltételeit a gazdasági titkárral kell tisztázni.

E-24/87 Gádoros Miklós főtitkár tisztázza az OKTH-nál, mint főhatóságnál az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának jogát a kutatási engedélyek kiadásával kapcsolatban.

NEMZETKÖZI RENDEZVÉNYEK

TROPICON, az Ausztrál Barlangkutató Szövetség 17., Kétévenként megrendezésre kerülő konferenciája.

Időpontja: 1988. december 27-31., kirándulások a Chillagoei-i toronykarszt-vidékre, Palmerwille és Rockhampton-ba december és január folyamán.

Helyszín: Tinaroo-gát az Atherton fénnsíkon, Cairns-tól a szárazföld felé, Észak-Queensland-ben.

Részletes felvilágosítás az alábbi címen szerezhető be:

TROPICON P.O.Box: 92. Cairns 4870, Australia

x x x

Beszámoló a Bad Bleibergben /Ausztria/ megrendezett Nemzetközi Szpeleoterápiái Szimpóziumról

A Nemzetközi Szpeleológiai Unió Barlangterápiái Szakbizottsága 1987. szeptember 23-tól 27-ig szimpóziumot tartott az ausztriai Bad Bleibergben, Villach közelében. A 49 jelentkezőből kb. 30 vett részt személyesen az ülészakon; 27 előadás hangzott el. Az 5 magyar résztvevő /Dr. Horváth T., a bizottság elnöke, dr. Kessler H., a bizottság titkára, dr. Tardy J., Mucsi L. és Gádoros M./ öt előadást tartott; ezek sorából - és az egész szimpózium anyagából kiemelkedett az OKTH Barlangtani Intézete által a Szemlő-hegyi-barlangban végzett méréssorozat ismertetése. Egyébként a terápiái szimpóziumon hagyományosan résztvevő országok /Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország, NSZK, Olaszország/ mellett ez alkalommal Jugoszlávia és Norvégia is képviseltette magát, viszont a korábbiakkal ellentétben Lengyelországból, Romániából senki nem jelent meg.

A legközelebbi szpeleoterápiái szimpózium 1989-ben a X. Nemzetközi Szpeleológiai kongresszus során kerül megrendezésre.

Gádoros Miklós

F E L H Í V Á S

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának közös szervezésében 1988. január 15-től január 24-ig a Baradla-barlang Libanon-hegyén tíznapos földalatti kutatótábort rendezünk. A jelzett időpont egy héttel előbbre vagy későbbre tolódhat, a végleges időpontot november 25-én hirdetjük ki.

A tábor célja a többnapos barlangi táborozás, bivakolás csoportos gyakorlása, a Baradla eddig kimászatlan kürtőinek kimászása, tudományos mérésorozat, a tábor életének dia- és videofilmen történő dokumentálása.

A táborba jelentkezhet minden 16. életévét betöltött, csoportoknál barlangászó MKBT tag. Jelentkezési határidő: 1987. nov. 15. A jelentkezési határidő letelte után jelentkezést nem fogadunk el.

Részvételi díj: 1000 Ft

Jelentkezés a Társulat Titkárságán a mellékelt jelentkezési lapon. Felhívjuk a jelentkezők figyelmét, hogy csak a tábor teljes időtartamára lehet jelentkezni. A táborozást csak esetleges megbetegedés esetén lehet félbeszakítani!

A tábor ideje alatt kellő jelentkezés esetén alapfokú barlangjáró tanfolyamot is rendezünk. Jelentkezés feltétele, hogy minden résztvevőnek az alapfokú barlangjáró felszerelés mellett legyen megfelelő sátra, hálósákja, izolírja, váltás ruhája, tartalék világítása, barlangi hordzsákja.

A jelentkezőket a táborozás előtt orvosi alkalmassági vizsgálatnak vetjük alá.

A szervező bizottság fenntartja magának a jogot - tekintettel a korlátozott létszámra - hogy a tábor résztvevőit a legalkalmasabb jelentkezők közül válogassa ki! Első megbeszélés november 18-án 16,30-kor a Társulat Titkárságán.

Szervező Bizottság

A barlangok hosszáról

Nemrégiben a Vass Imre-barlang hosszára vonatkozó kérdés kapcsán szűk körben kifejtettem a véleményemet. Ezt most érdemesnek tartom röviden közreadni, miszerint:

1. A barlangok fraktál^x tulajdonságokat hordoznak. Ezért mind a felület, mind a térfogat megmérhetősége megkérdőjelezhető, és mint térbeli alakzatnak a hosszáról beszélni elvileg is lehetetlen.
2. A jelenlegi hossz-definíciók a gyakorlatban használhatatlanok.
3. A felmérési poligon hossza a barlang nem, maximum a felmérést végző személy felmérési módszerére ad információt.
4. Többszöri félreértésre ad módot egy barlang hosszadata, mivel azt új vonalvezetésű méréssel sohasem lehet reprodukálni más személynek. A hossz mint már sokszor beigazolódott nem mentes a szubjektív érzelmektől és érdekektől. A barlang ismertsége is szubjektív: nem mindenki számára járható a barlang minden része, és nem mindenki ismeri a barlang összes ágát.
5. A barlangok geológiai és kutatási értelemben is folyamatosan változnak, így minden adatuk /kémiai, fizikai, geometriai/ csak egy adott időpontra vonatkozhat.
6. Amennyiben mégis adatot akarunk közölni, felesleges 1-2 értékes jegynél többet megadni.

Csak a legnagyobb kiterjedések megadásának van létjogosultsága, azt is az "ismert" szóval kiegészítve mint:

legnagyobb ismert szintkülönbség, É-D-i vagy K-Ny-i irányú kiterjedés.

^xfraktál = "a fraktál olyan alakzat, melynek része hasonlók az egész alakzathoz"

Jellemző még rájuk, hogy méretüket nem lehet egész dimenzióban /m, m², m³/ kifejezni.

ld.: BENOIT B. MANDELBROT: The Fractal Geometry of Nature
W.H. Freeman and Company, 1982.

Holl Balázs

MEGJELENT !

Jaskyne a jaskyniari
(Barlangok és barlangászok)

180 színes fotóval illusztrált szlovák barlangos könyv.

● Szerzői: Jozef Jakál, Bohuslav Kortman és társai.

A könyv telefonon, illetve írásban megrendelhető a Társulat Titkárságán.

Ára: 92 korona

x x x

Kérjük az FTSK Barlangkutató Szakosztály tagjait, hogy a Karszt és Barlang 1986/I. számát szíveskedjenek személyesen átvenni a Titkárságon.

Vidics Zoltánné

Barlangi baleseteknél az alábbi telefonszámokon lehet a barlangi mentőszolgálatot riasztani.

MAGYAR BARLANGI MENTŐSZOLGÁLAT RIASZTÁSI NÉVSORA

NÉV	LAKCIM	TELEFON HIVÓSZÁM lakáson éjszaka is munkaidőben
1/ Dr. DÉNES György	Bp. XIII. Borbély u 5-7. II/4.	530-908 530-908
2/ TARÓDI Péter	Bp. XVIII. Havanna u 62 II/9	585-295 033-953 Kézvetlen 382-633/16-730
3/ ADANKÓ Péter	Bp. II. Keleti K. u. 9. I./12.	363-982 363-982
4/ JOÓ György	Bp. San Marco u. 34.	684-624 313-770
5/ VID Ödön	Bp. II. Zöldlomb u. 5.	671-416 122-610 116-864 Kézvetlen
6/ GYOVAI László	Bp. Csányi u. 7 I/10. Csikai M szomszéd telefonja:	415-248 313-770
7/ NÉNETH Tamás	Bp. XXI. Lankán u. 5. Gombos L. szomszéd telefonja	347-802 130-830/523

Visszaküldendő: 1987. nov. 15-ig
a Társulat Titkárságára

Jelentkezési lap

Alulírott jelentkezem az 1988 januárban megrendezendő 10 napos
Baradla táborra.

Név:

Születési idő:

Lakcím, irányítószámmal:

Barlangkutatás kezdete:

Milyen tanfolyamot végeztél:

.....

Szakmád, vagy amihez értesz /villanyszerelés, telefonszerelés stb./

.....

.....
aláírás

Csoportvezető ajánlása:

18. életévét be nem töltött jelentkezőnél szülői beleegyezés:

MTESZ - egyesületi használatra !
Kiadja: Magyar Karszt- és Barlangkutató
Társulat
Felelős kiadó: Gádoros Miklós
Készült: 1050 példányban
87/1989 MTESZ Házinyomda, Bp.
Felelős vezető: Boncza Gábor

